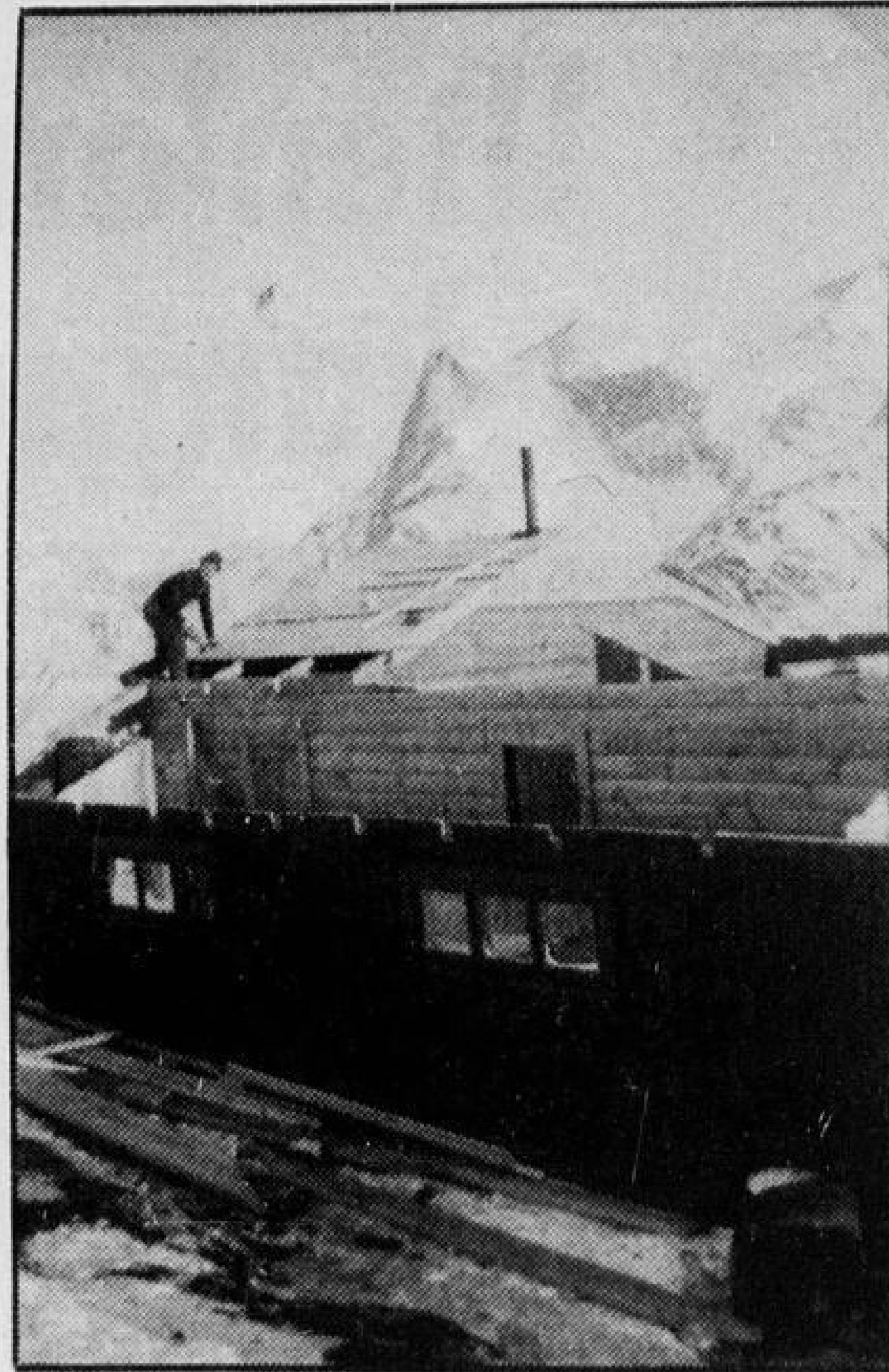

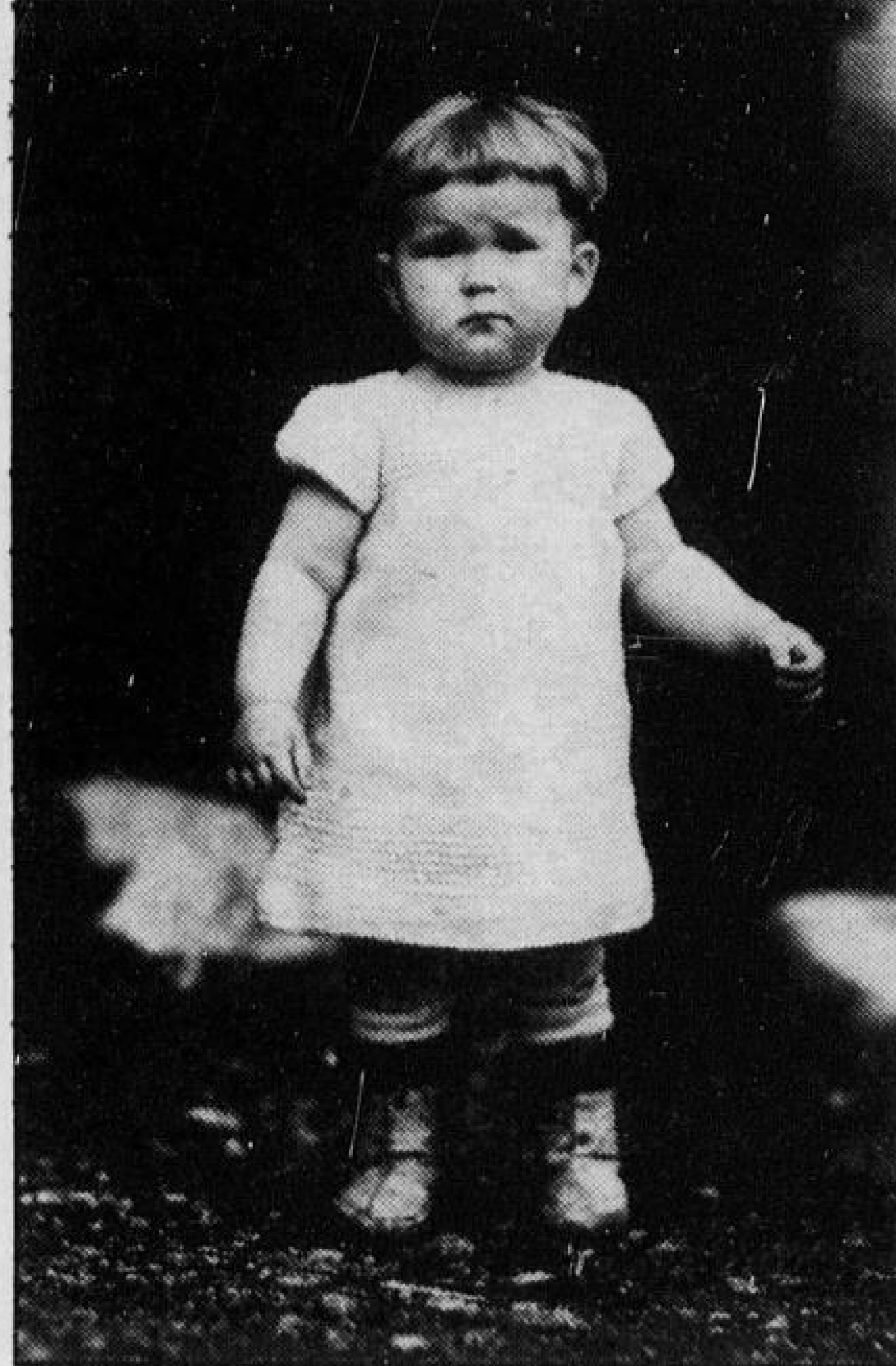

Jul på «Torgilsbu» 1938. Juletreet hadde Arne laget av et kosteskaft og noen einebusker. — Det fungerte helt fint det.

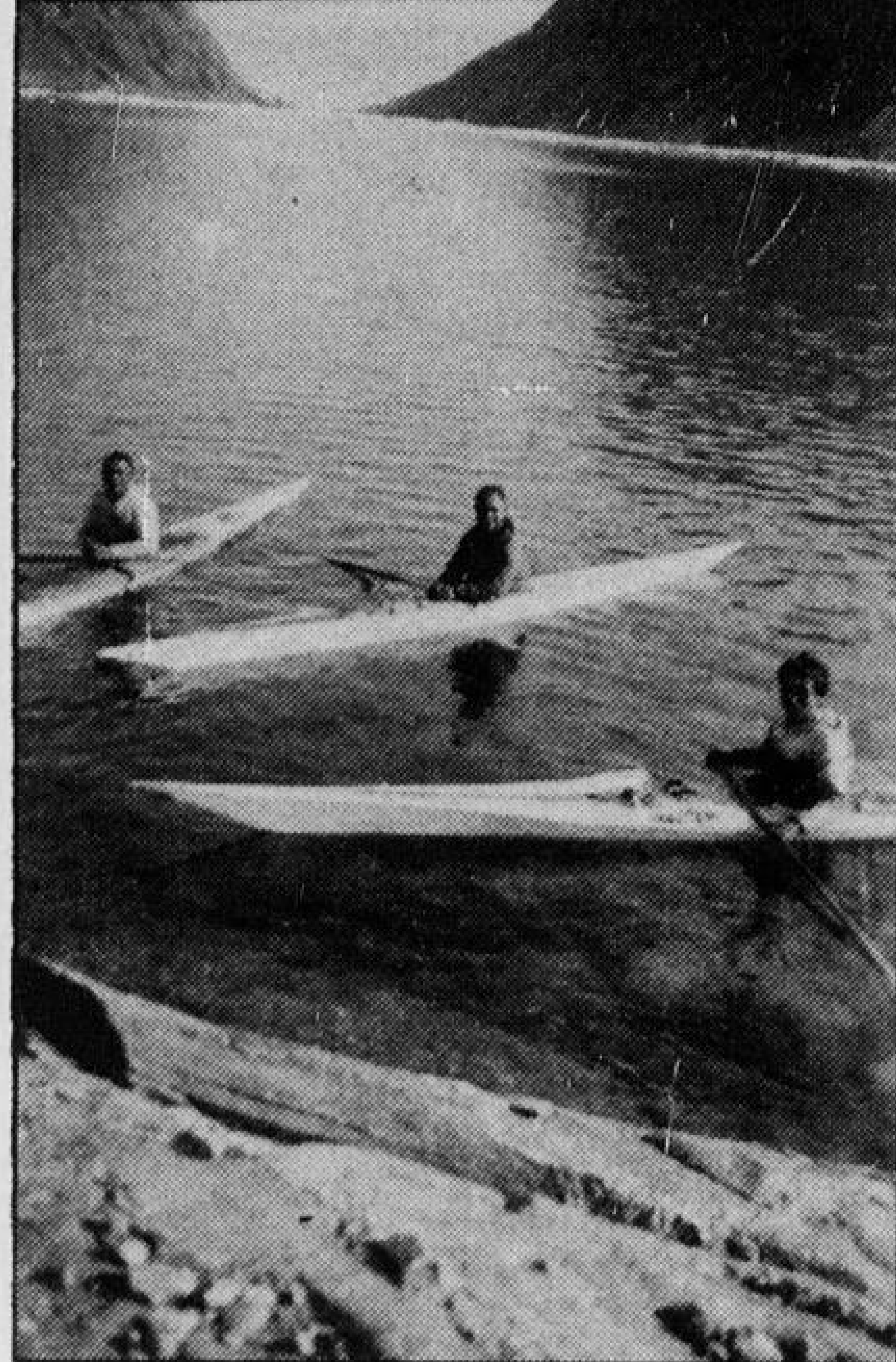
Foto: UTLÅNT AV ARNE KINES

Natten til 3. juni 1939 rev stormen taket av stasjonen. Her er Arne i ferd med å reparere taket med restene av det gamle.

22. mars 1939 fødte Hansine Eggesvik datteren Åse. «Grønlandsprinsessen» som hun senere ble kalt, var det første norske barn født på Grønland etter 1814.

Grupper av eskimoner kom av og til på besøk langveisfra for å få seg kaffe. De lå alltid i strandkanten og ventet på å bli vinket inn før de turde komme.

«Grønlandsfarerne»

3. juli 1938 la en liten norsk ekspedisjon ut fra Oslo med «Veiding» av Hammerfest. Om bord var telegrafist Ragnar Eggesvik og kona Hansine. Nygifte skulle de stifte sitt første hjem. Med på turen var også Hansines bror, Arne Pedersen (nå Kines). Målet var «Torgilsbu» på syd-østspissen av Grønland. Der oppe i ødemarken skulle de tre drive en viktig telegraf- og radiostasjon for Norges Ishavs- og Svalbardsundersøkelser. — Da jeg fra dekket på «Veiding» skuet inn mot det som skulle bli vårt hjem de nærmeste 12 månedene, var det ikke fritt for at jeg skalv litt i knærne. Skulle det skje en alvorlig ulykke, var det ingen hjelp å få, sier Hansine Eggesvik.

JAN ERIK TEIGEN

Stasjonen «Torgilsbu» lå omtrent så langt syd på Grønland som det er mulig å komme ut å runde Kap Farvel. For å være litt mer nøyaktig, lå den på omtrent samme breddegrad som Bergen. Temperaturen ble derfor ikke like lav som lenger nord, men det ble aldri varmere enn fem plussgrader om sommeren. Få mil lenger nordvest lå innlandsisen. Ute i Nord-Atlanteren lå drivisen så tykk, at det bare var umulig å nå inn til kysten tre-fire uker hver sommer. Et noe ugjestmildt sted å bosette seg altså, men «Torgilsbu» hadde en meget viktig funksjon. Herfra ble det nemlig sendt værobservasjon som var med på å forutsi været hjemme i Norge. Samtidig holdt den også kontakt med de mange fangstskutene som etter hvert tok del i den stadig økende fangsten på New Foundland.

UNG OG EVENTYRLYSTEN

Ragnar Eggesvik hadde allerede arbeidet som telegrafist i mange år, da han reiste oppover. «Torgilsbu» var heller ikke ukjent for han, han hadde overvintret der en gang tidligere. Men denne gangen skulle han ha med seg sin unge kone, en tanke som fikk mange «forståsegpåere» til å riste på hodet.

For Arne Pedersen (Kines), som bare var 18 år den gangen var forventningene ekstra store. — Jeg

På tross av at det har gått 49 år siden oppholdet på «Torgilsbu», husker Hansine Eggesvik og broren Arne Pedersen (nå Kines) fremdeles tiden der oppe meget godt. — Drømmen om å få dra en tur tilbake slipper aldri taket i oss, sier de to.

Foto: JAN ERIK TEIGEN

var ung, arbeidsledig og eventyrlysten. Når det heller ikke fantes penger til videre skolegang, er det klart at dette året var en drøm som gikk i oppfyllelse for meg, sier Arne Kines i dag.

DRAMATIKK

Det skulle bli et år fylt med dramatik på så mange måter for de tre, men også et år fylt med fine opplevelser i nærkontakt med naturen. De tre første ukene hadde de selskap av tømmermenn som skulle sette opp den nye stasjonen, resten av året var det bare eskimorer som av og til stakk innom. —

Mer vennligsinnete og ærlige mennesker skal man lete lenge etter. Vi kunne stole på disse menneskene i ett og alt, sier Arne Kines.

Mannskapet på «Torgilsbu» hadde stadig kontakt med de mange fangstskutene som krysset over Nord-Atlanteren på vei til fangstfeltene i isen. Hele vinteren 1938 var det usedvanlig mye uvær i området, og tre fangstskuter forliste. Blant disse var «Nyken» og «Saltdalingen» fra Nordland. — Det var grusomt å sitte på stasjonen og høre mannskapet ta farvel med hverandre. Vi kunne ingen-

ting gjøre, bare føle med dem.

MER DRAMATIKK

Men de skulle også få føle naturkreftene på «Torgilsbu». Hansine Eggesvik forteller: — Natt til 3. januar 1939 satte det inn med et forrykende uvær. Vi hadde feiret jul og nyttår så godt vi kunne. Denne kvelden hadde vi kost oss med litt kortspill. Midt på natten våknet jeg av et brak. Til min forskrekkelse så jeg at taket på stasjonen hadde blåst av, over meg hang det en stor bjelke, og jeg husker jeg tenkte på om den kom til å falle ned på meg der jeg lå. For oss var det bare å komme seg

i sikkerhet ned i jordkjelleren for å berge livet. Det hele var bittert alvor. Det var et sørgelig syn som møtte oss senere. Den solide stasjonsbygningen av tømmer var ribbet helt ned til bjelkelaget over vinduene i førsteetasje. Inne var alt et eneste virvar.

UTEN RADIOKONTAKT

Etter uværet var det bare å prøve å redde så mye som mulig. Det verste var at deler av taket hadde satt en av mastene ut av drift. I tillegg var senderne våte og måtte tørkes før bruk. Dermed var i praksis de tre uten forbindelse med omverdenen. 14 dager tok det før den var opprettet igjen, til stor lettelse for alle. — Det var nyss før det ble utrustet en usetningsekspedisjon hjemme. Om det hadde vært noen hjelp i den er vel heller tvilsomt. Uten flymateriell og med all dravis utenfor kysten, ville de neppe ha nådd fram til oss likevel, sier Arne Kines. Vi tenkte aldri på sykdom eller død, hadde det skjedd noe alvorlig ville vi vært overlatt til oss selv uansett.

I PAKT MED NATUREN

Livet på «Torgilsbu» var likevel mye mer enn bare dramatik. Alle de tre var glad i naturen. Arne var i tillegg en ivrig fangstmann, og friluftsliv og jakt ble det rikelig tid til. Da de dro oppover hadde de med seg rikelig med proviant, ferskmaten fanget de selv. Det var store mengder med ryp og småsel på land, og i havet vandret grønlandslaksen i så store mengder at det nesten bare var å plukke den med hendene. Hansine Eggesvik forteller at hun og mannen ofte kunne være litt engstelige når Arne dro avgårde utover isen med hundspannet. Men han sang så det tjomet mellom fjellene, så de visste alltid hvor han var.

«GRØNLANDSPRINSESEN»

Hansine Eggesvik har også mer «handfaste» bevis for sitt opphold på Grønland. 22. mars 1939 fødte hun datteren Åse på «Torgilsbu». Da de dro oppover i juli året før, visste hun ikke at hun var gravid. Grundig legekontroll i Oslo hadde gitt klar beskjed om at alt var i sin skjønneste orden på alle måter. Det hadde aldri blitt aktuelt for meg å reise oppover hvis jeg hadde visst at jeg var gravid. Det ville jeg ikke ha utsatt verken meg selv eller den lille for, sier Hansine. Når vi oppdaget det, var det jo forsent å snu.

Men både svangerskapet og fødselen gikk aldeles perfekt både for mor og datter. «Grønlandsprinsessen» som hun senere ble kalt vokste seg både sunn og sterk. Oppsikt vakte det likevel at hun var det eneste norske barnet som var født på Grønland siden 1814.